

literatura
XAVIER PLA

A 'Serotonina', la setena novel·la del polèmic Michel Houellebecq, es mostra el narrador brillant que és l'escriptor francès més global i, alhora, la dosi habitual de provocació, en aquest cas més calculada, feta a bocinades. També hi ha el retratista de la sordidesa i la solitud. I d'una societat reaccionària.

De color de gos com fuig

Serotonina

MICHEL HOUELLEBECQ

traducció d'Oriol Sánchez Vaqué
Barcelona
Anagrama, 2019
285 pàgines

A França, com aquí, qualsevol nou escriptor que només vulgui reflectir la seva època obté ja, sense gaires contrapartides més, el favor de la crítica. En general, el nou talent és algú que arriba amb la pretensió de fer envellir (i envermellar) immediatament tota la seva generació. Amb el poeta, assagista i novel·lista Michel Houellebecq (Reunion, 1958), però, sempre ha passat tot al contrari. Des que va publicar els seus poemaris i, sobretot, la seva primera novel·la, *Les particules elementals* (Empúries, 1999), va ser ell el que va aparèixer deliberadament ja com prematurament envellit, de tornada de tot.

Per reduir-ho gairebé a la caricatura: el seu color preferit és el groguenc, pàl·lid, apagat, grisós, de gos com fuig, de merda d'oca. La temperatura escollida pels seus personatges sempre és la de l'aigua tèbia, ni fred ni calor. La seva llum preferida, la dels fluorescents dels supermercats i de les gasolineres. El sexe és sempre masturbatori, feliç, de pagament, i ben ràpid i higiènic. L'espectacle que el fascina és el "karaoke", i la cuina, la prefereix congelada, sense gust ni disgust, o en conserva o liofilitzada. L'estil dels seus llibres és treballat, les frases són llargues i es despleguen fàcilment, però tot plegat té un regust fat, insuls. Les idees dels personatges de Houellebecq són clarament reaccionà-

ries, o ho semblen, sobretot per contrast amb una societat com la francesa, que sempre havia estat tan atenta a la innovació i el progrés però que ara sembla enfonsar-se en una suposada pèrdua de valors. La seva concepció de la realitat es basa en la suplantació d'aquesta per la televisió i internet. Prefereix el "simulacre", la representació per sobre de l'original. La societat imaginada per Houellebecq es redueix a l'individu. La seva ambició com a escriptor sembla ser arribar a una espècie de "kitch" depriment. Houellebecq ha estat carn de canó per a una crítica que, com més hostil se li tornava, més el col·locava en el rovell de l'ou de la República mundial de les lletres i ara ja, l'ha convertit en l'únic escriptor francès d'audiència global.

Com a ambició literària no és gaire atractiva, però almenys hi ha ambició. I un enorme talent narratiu. Aquesta vegada, a *Serotonina*, la seva setena novel·la, també. Hi tornem a trobar el Houellebecq calculadament provocador, però no tant per un tema central relacionat amb l'auge de l'islamisme, per exemple, sinó en petits detalls escampats pertot arreu del llibre: ¿quina necessitat hi ha de dir que una noia entrevista a la platja "s'hauria despullat sense ressentiment ni desdeny, com una noia obedient d'Israel" si no és perquè algú li ho pugui

teatre

El Brecht d'Oriol Broggi en el TNC, 'La bona persona de Sezuán', vist per Francesc Foguet

televisió

Toni de la Torre ens parla d'After Life, la sèrie creada per Ricky Gervais per a Netflix

música

Miquel Gil, una referència del folk, torna enfortit després de set anys, amb 'Geometries'

retreure i provoqui la polèmica desitjada per promoure el llibre? Potser per això apareix un alemany pedòfil, o una amant japonesa que practica totes les formes del sexe extrem, inclosos els animals. Però el cert és que els llibres de Houellebecq semblen connectar amb les preocupacions sociològiques d'una part de la població masculina europea occidental. Seria fàcil assimilar-lo a la idea que ens fariem d'un votant actual de Vox, però potser amb qui connectaria realment seria amb el discurs aznarià de l'última època, d'un ultraliberalisme fanatitzat que reinvidica els suposats drets de l'individu. El disgusta que li diguin a quina velocitat pot córrer per l'autopista. S'indigna perquè els hotels suprimeixen les habitacions reservades als fumadors. No recicla les deixalles i no vol que li ho recordin. Detesta la burocràcia i, sobretot, la burocràcia europea.

Houellebecq sap captar els aspectes més sòrdids de la vida d'un individu mediocre, de mitjana edat, perdut a la gran ciutat. En aquest sentit, podríem dir que Houellebecq és un escriptor "simptomàtic". La seva principal virtut és que sap passar el seu bisturí, fred i implacable, per dissecar els principals símptomes de comportament de la societat actual. El nou protagonista sembla un avatar, una de les variacions més o menys aguditzades dels personatges de les seves novel·les i, potser, del mateix escriptor. Florent-Claude Labrouste té 46 anys i és enginyer agrònom. Ho ha perdut o està a punt de perdre-ho tot: la inspiració, la feina, els amics, l'amor, la memòria i les ereccions. És un home que se sent masegat, agredit per la societat, mortalment ferit, ple de por: "Déu és un guionista mediocre", diu, però, de fet, "Déu és un mediocre", assevera. Li cal buscar un cau on acabar els seus dies i posar-se a recordar tots els seus amors perduts. La novel·la és la història d'aquesta cerca depriment i erràtica. Primer, a la gran ciutat mateix, amb el seu "corol·lari natural, la solitud". Passa les hores fumant en una habitació d'un ho-

tel Mercure, fent zàping amb indolència, observant disgustat la recepta de l'anti-depressiu que es pren des de fa uns mesos (el seu psiquiatre li acaba d'engaltar que "s'està morint de pena") i de cua d'ull la targeta amb el número de telèfon de les "escorts", al qual ja no trucarà. Després, conduint el seu Mercedes 4x4 G350 TD, del qual se sent tan orgullós, travessa incessantment les carreteres d'una França turbulenta que ja entreveu els "Gillets Jaunes" i on apareix, potser, el personatge més innovador de la novel·la: el seu tràgic amic Aymeric, una mena de dandy que havia conegut a la facultat, ara abandonat per la seva dona i alcoholitzat, un propietari agrícola que s'ha hagut de reciclar en el turisme rural degut als problemes per la puja del preu de la llet, una política aplicada, de fet,

pel mateix protagonista, com a assessor del ministeri d'agricultura.

Si només fos això, la novel·la potser no valdria gaire la pena. Però hi ha alguna cosa més: a les primeres pàgines, Florent és a Almeria. Mentre fa benzina, arriba un descapotable conduït per dues noies desinhibides, que li demanen ajuda per inflar els pneumàtics. És un llambrada que travessa el llibre. Si hagués estat una comèdia romàntica, després d'una vacil·lació dramàtica, segur que les noies sexis (o potser només una) i el protagonista haurien quedat per sopar. Si hagués estat un film porno, la continuació en forma de trio als lavabos de a benzinera seria previsible. Però, no: en Florent-Claude viu al món real i va a l'hotel a masturbar-se. Houellebecq és el retratista de la solitud.